

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ОВС У РОЗБУДОВІ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали V

Міжнародної науково-практичної конференції

Частина 2

(26 квітня 2013 р.)

Одеса
ОДУВС
2013

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової
Р68 держави : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., ч. 2,
26 вітня 2013 р. — Одеса : ОДУВС, 2013. — 168 с.

До збірника ввійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Роль та місце органів внутрішніх справ у розбудові демократичної правової держави» за такими напрямками: актуальні проблеми правового та соціально- економічного розвитку держави, актуальні проблеми адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності ОВС; актуальні проблеми досудового слідства та оперативно-розшукової діяльності; актуальні проблеми професійної підготовки працівників ОВС.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

*Козак О.С., курсант ОДУВС
Науковий керівник: д.ю.н., доцент Цільмак О.М.*

ВСТАНОВЛЕННЯ ВАД ПСИХІКИ ПІДОЗРЮВАНОВОГО ПРИ ОГЛЯДІ МІСЦЯ ПОДІЇ

Значна категорія осіб має психічні розлади. До цієї категорії належать особи, центральна нервова система яких постраждала. Такий стан може бути вродженим або набутим.

Закон не передбачає особливого порядку порушення кримінального провадження щодо осіб з психічними вадами. Можливість проведення слідчих (розшукових) дій з особами з психічними вадами в юридичній літературі якихось серйозних заперечень не викликає, за умови, що цьому не перешкоджає психічний стан особи.

Більшість осіб з психічними вадами здатні брати участь у слідчих (розшукових) діях, але при проведенні цих дій необхідно враховувати можливий вплив психічних відхилень на їх поведінку. Здатність особи з психічними вадами брати участь у кримінальному провадженні обмежується не тільки інтелектуальними здібностями, а й підвищеною стомлюваністю, порушенням сприйняття й запам'ятовування.

Як відомо, основним способом збирання, дослідження, оцінки та використання доказів є слідчі (розшукові) дії, у результаті проведення яких отримується певний обсяг доказів, що є основним засобом з'ясування всіх обставин провадження. Особливе місце серед усіх слідчих (розшукових) дій, спрямованих на збирання інформації зі слідів відображень, посідає огляд.

Безпосередніми носіями інформації про особу злочинця на місці події є сліди. Відповідно до ст. 237 КПК України метою огляду є виявлення й фіксація відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення (дані про осіб, які могли бачити вчинення злочину, а також висунення версій про подію злочину та його учасників). Таке формулювання закону, по суті, орієнтує на встановлення всіх обставин, що підлягають доказуванню в кримінальному провадженні.

Криміналістичний аналіз під час огляду повинен містити дослідження всієї слідової картини, а не окремих фрагментів обстановки, а також комплексне дослідження різних джерел речової інформації. Відзначимо важливість попереднього дослідження слідів у ході слідчого огляду з метою одержання орієнтуючої інформації, яка використовується для висунення слідчих і розшукових версій про напрями розшуку злочинця за «гарячими слідами», звуження кола осіб, що перевіряються, з'ясування механізму й обставин скоєного злочину.

У процесі дослідження таких слідів існує можливість ймовірного встановлення даних про зовнішні ознаки людини, яка їх залишила, використовуючи, наприклад, метод кореляційного зв'язку між розмірними характеристиками частин тіла людини та її статтю, віком і зростом. Так наприклад, у волоссі шизофреніків менше кадмію та марганцю, ніж у волоссі нормальних людей, але більше свинцю та заліза; у волоссі осіб, які перенесли інфаркт, удвічі нижча концентрація кальцію, а дослідженням різних ділянок волосся наркоманів можна визначити час і дозу вживання наркотику. Для виявлення, фіксації й дослідження таких джерел інформації доцільно залучати спеціалістів, які володіють знаннями в природничих науках (хімія, фізика, біологія тощо).

При огляді можна виявити також сліди, що свідчать про нелогічність дій злочинця; зайві, що не викликані необхідністю порушення обстановки місця події — безглузде знищення чи пошкодження окремих предметів, залишення особистих речей і знарядь злочину, залишення написів на стінах, безцільне переміщення трупа тощо. Особи з психічними вадами не вживають ніяких заходів для приховання факту злочину: лише в 1,4 % провадженнях присутні факти знищення слідів і відновлення первинної обстановки на місці злочину, у 16,1 % випадках були спроби приховання факту злочину, у решті випадків (82,5 %) не має цілеспрямованої діяльності для приховання злочину. До того ж у ряді кримінальних проваджень присутні факти аномальної необережності, безпечності, байдужості до можливих наслідків.

Об'єктами посягань осіб з психічними вадами часто бувають не зовсім цінні речі, коли більш цінні залишаються на місці; речі знайомих і близьких людей та інші предмети. Безпосередніми об'єктами посягань осіб з психічними вадами при корисливих злочинах є: одяг, взуття (17,6 %), гроші (24,5 %), різні технічні вироби (радіо-, відео-, фотоапаратура тощо) (7,1 %), продукти харчування (6,0 %), зброя (2,6 %), спиртні напої (1,4 %), коштовності (1,4 %), наркотичні речовини (3,9 %), інші предмети (44,5 %). Розкрадання недорогих речей, коли цінніші залишаються незайнятими, відмічено у 25,1 % справ. Певний інтерес становлять відомості про розпорядження викраденим: предмети розкрадань були даровані або роздані (17,7 %), продані (14,8 %), загублені (6,5 %), використовувались особисто (24,3 %).

При крадіжках, грабежах, розбійних нападах особи з психічними вадами нерідко заволодівають різними дрібними речами, які становлять для них інтерес (авторучки, запальнички, ножі). Ці речі вони тримають при собі або відкрито зберігають удома.

Встановивши спосіб скоєння злочину та проаналізувавши сліди, можна скласти уявлення не тільки про анатомічні ознаки (зріст, комплекцію, вагу, фізичні вади тощо) і функціональні дані злочинця (силу, навички тощо), а й про його психічний стан і риси характеру (психічні відхилення, зухвалість, жорстокість тощо).

Таким чином, джерелами інформації про психологічні й психічні особливості злочинця є: обстановка місця події, висновки судово-медичного дослідження трупа, слідова картина діяльності злочинця на місці події.

Заключний етап огляду місця події полягає в узагальненні, аналізі й оцінці зібраної інформації та фіксації його результатів. Про проведення огляду слідчий складає протокол з дотриманням правил статей 104, 105 КПК України. До додаткових засобів фіксації можна віднести: застосування фотозйомки, аудіо- та відеозапису, складання планів, схем, графіків, діаграм, рисунків, креслень та ін. Про застосування додаткових засобів фіксації повинно бути зазначено в протоколі, а фотографії та відеокасети додані до нього.

Підбиваючи підсумок, слід зазначити, що досягнення мети проведення огляду місця події можливе за умови своєчасного його проведення, використання різноманітних тактичних прийомів і методів. Для визначення послідовності проведення огляду необхідно враховувати слідчу ситуацію, що склалася, і використовувати наявну інформацію про вчинений злочин, визначаючи найбільш імовірні місця знаходження слідів злочину та інших речових доказів. Допит свідків чи підозрюваних, які мають психічні захворювання, бажано проводити з участю психіатра, що допоможе слідчому розібратися в показаннях хворого.

Калько Ю.Ю., Гіряк К.В. ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНИХ.....	56
Кандиба В.Ю. АКТИ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОВС.....	57
Каричковская Д. ОСНОВНЫЕ ТИПЫ ВИКТИМНОГО ПОВЕДЕНИЯ.....	58
Карп А.В. ДО ПРОБЛЕМИ ЗАСОБІВ ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	59
Кирилюк І.В. ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ВІДІБРАННЯ ДІТЕЙ БЕЗ ПОЗБАВЛЕННЯ БАТЬКІВСЬКИХ ПРАВ.....	60
Kovalenko A.V. THE RESPONSIBILITY OF THE DEVELOPMENT, PRODUCTION, PURCHASING, STORAGE, DISTRIBUTION OF WEAPONS OF MASS DESTRUCTION IN TWENTY FIRST CENTURY.....	61
Kovalenko A.V. RELIABILITY OF EVIDENCE OF THE WITNESS IN CRIMINAL TRIAL COMPARATIVE ANALYSIS.....	63
Ковтуненко М.В. МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ОФШОРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	64
Ковтуненко М.В. ПРИПИНЯННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ З ІНІЦІАТИВИ РОБОТОДАВЦЯ. ВІВІЛЬНЕННЯ ЯК ОСОБЛИВА ПІДСТАВА ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ.....	66
Козак О.С. ВСТАНОВЛЕННЯ ВАД ПСИХІКИ ПІДОЗРЮВАНОГО ПРИ ОГЛЯДІ МІСЦЯ ПОДІЇ.....	68
Козаченко Д. ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТА НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ.....	70
Коломієць Ю.М. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ.....	71
Косий О.М. ОКРЕМІ АСПЕКТИ СВІТОВОГО ТА ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ ГЕНЕЗИСУ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	72
Крижанівська М.О. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ...75	75
Крюкова Ю. МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ ПРИ ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОВС.....	77
Кузнєцова О.А. ЗАСТАВА ЦІННИХ ПАПЕРІВ У ВІТЧИЗНЯНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ.....	78
Кутафіна В.В. ФІЗИЧНЕ НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї.....	79
Кучеренко А.С. ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ НАСИЛЬСТВА НАД ДИТИНОЮ У РОДИНІ.....	80
Ласкава І.М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА КОНТРАБАНДУ.....	82
Логиновських Н.С. ДІАГНОСТИКА БРЕХНІ ПІД ЧАС ДОПИТУ СЛІДЧИМ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ.....	83
Лоскутова І.С. ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ – ЗЛОЧИН ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	84